

1471

En Christeligh Predican/

Vihi hwilken handlas om the
Christnas

Collag oc Gestebedh.

Ther som giffues vthatt Gudz ord tilte-
na / på hwadh sätt the skola hållas och vthfö-
ras / at Gudh icke ther igenom bliffuer föredra-
nat / eller Menniskorna på någon olycka förde :
Vthan at Herren Gudh sielff / och alla vartsinnas
oh. Mennisk or må ther til hofua ut
syndelighit b. hagh.

Hållen i Norköping på then andra Sön-
dagh effter Trettonde dagh / Åhr 1623. Off-
uer then Texten / Joh. 2. om Bröllopet
vthi Cana Galilee.

off

Isaaco Rothovio Pastore N.

Syr. 7.

Thwadh tu gör / så lånet på ändan / så gör tu
aldeigh illa.

—(O)—

Tryckt i Strenandås / af Olof Olofsson

Enao, Åhr 1623.

The Ährliche / Förständiahe / Hög. och Wäl-
achtadhe Män :

Sampt /

Dygderiske Matroner / Hederlighe och Gudh-
fruchtighe Danneqwinnor / som vthi Nyköpings Stadh
boendes äro / m. n. z. ärlighe ährare och kärkomne
wenner / snickar iagh Nådhe och Fridh aff Gudh Sadher
genom Jesum Christum wär Jrel-

fare.

Dagh haßwer / godhe wenner / edher och
edre käre barn til rettelse och tienst / aff Tryck-
ket läte vthgå / then ensaldighe predikan som
iagh höle i wår Rytelia / näst förlidne winter / then an-
dre Söndagh effter H. E. Krans J. C. Vppenbarelse.
Hwilken iagh edher alla wil haßwa Dedicerat och til-
skriffwit / helst m. ä. d. h. an många aff edher haßwa begä-
rat / at iagh then skulle vthgå låta : förmodandes at
thetta mitt welmeenta arbete hoos edher och andra
myckin Frucht skaffandes warder. H. E. Kren Gudh
förlåne oss allom sin Anda och giffwa / til at regulera al-
la wåra gerningar effter hans helgha wilia / vthi hwil-
kens beskydd och protection iagh. edher samptelighen /
medh edhre käre barn och hela wäronat / troiligen wil
haßwa befallat. Nyk. Aug. Anno. 1623.

Edher käre Sidles
föriare.

Isaac Bergeri Rotho-
vius.

Textus Iob. 2. v. 1. ad 12.

Doch E. W. vthi denna E-
wangeliska historia/ kunna framstäl-
las för Guds församling/ många
åtskilligha puncter och lärdomar/
såsom är: Om thet helgha Ekten-
skaps ståndet/ at alla Ekhra folk/
som i Guds fruchtan leffwa/ kunna
sigh ther widh trösta/ at theras ståndh är itt heeligt/
nyttigt och Gudhi behaghelighit ståndh/ther Christus
Jesus sielff/ medh sin hielp och vndsätningh wil wara
tilstådes/ när han ther om trolighen bliffwer bidhin/
wil och wända theras waen vthi wijn/ thet är all sorgh
och wedhermödha/ som them i thet helgha Ståndet
kan wedherfaras/ wil han wända vthi frögd och glä-
die. Item/ gifwes och här tilkänna/ hwem wij skola
fly til vthi all wår åliggjande nödh/ Nemligh til Jes-
sum Christum/ hwilken är wil iogh och mechtigh til at
hielpa. Ty om han ån fast vndertydhen dröyer/ såsom
här skedde i Cana/ så kommer han doch/ i rettan tyd/
och besinnerligh när nödhen är störst/ och all menneskes
ligh hielp är vthe. Item/ Om H. Krans Christ. mi-
rakel och vndertekn/ hwilka off försäkra ther om/ at
han är then rätta wårldennes Frelfare/ som Judomen
och Hedningomen loffwat och tilsigder war. Doch
medhan i the förre åbr/ åro sådana lärdomar medh all
mögligh flyt framstälte/ såsom och wål på een annan

Om the Christinas

tijdh ther om giffs tilfalle at tala: Therføre wil man nu vthi thenna Predikan handla allenast then ens Puncten/ som är :

Huru wij Christne skola hålla Bröllop/ Barnsöl eller andra Collaz och Gestebudh / så at h ERren Gudh må ther til haßwa behagh/ wij sielffwe ther aff nytte och gagn/ och at vår Slecht/ wenne och grannar/ må ghe ther medh wara tiente. Alzmedhigh Gudh göre oss büståndh/ medh sin Helgha Anda / genom Jesum Christum vår h ERra Amen.

EXPLICATIO LOCI.

fter thet E. W. man medh stor sorg och bedröffuelse förnimmer offra hoos många them som kallas Christina/ skora osedher införas/ aff obetänckeligha menskiior anammas/ och sedhan aff itt gemmalt misbröck/ genwördelighen behålles / förswaras/ och i dagheligh bröck / Gudhi til wanåbro / och mången rettsinnigh Christen til alsomstörsta förreer / försras : Ibland hwilka/ thenne är en/ icke then ringeste/ at när Gåstebodh hålles i Ståderne och på Landzbygd/ den/ så går icke folcket til wårka medh sakerna / effter the Helighas Exempel/ som i gamla och Nya Testas mentet för oss leßuat haßwa : om hwilket Tobias talar: Gåstebodet o h gläderna höilo the i Guds fruchtan: Vth in monge är så sinnadhe / at the härwthinnan förhålla sigh wårre än Hedningar och Turckar / förorsakandes ther medh Guds wredhe och straff öfuer folck och land/ såsom Gudh betteer / wij nogsampt hoos offhaßua hender em illan : Therføre/ medhan sådant bör aff alla trogna predikare ogillas/ Corrigeras

Tob. 9.
12.

Collag och Gåstebodh.

och rättas så mycket möjligit wara kan/haffuer migh
sinz nödcorffrige vthaff Gudz ord framställa/ thessa
effterföljandes Gæstebodz regulas eller ordningar/Gudz
Sörsambling til rettelse och warning/i then godha för-
hopning/ at monga skola sigh ther effter råta.

Först at wij Christne måghe hållå Hedherligha
Collag och Gåstebodh/effter omstendigheternas nöd-
corffte / och Landzens loslighe brwck / år ingalunda
twislande/ al then stundh wij förnimme aff the helighe
Patriarckers och Jäders exempel i gamla Testamen-
tet/Såsom och här Joh. 2. i Nya Testamentet sådant
haffwa warit i brwck. Ther medh Anabaptisternas
och andra Stoiske sinnes galenskap bliffuer refuterat,
the ther aldeles ogilla all Gåstebodh iblandh the
Christna.

Wij läse vthi Abrahams Historia at han haffuer
gjorde itt Stoort Gåstebodh på then Dagh en tå Isaac
affwandes. Andra många exempel finne wij i Schrif-
ten / at när Gudh haffuer siet folck någon synnerligh
wålgerning bewist/ tå haffua the kallat tilhopa sina
wänner / åtit och druckit/ frögdag och gladz tillsaman.
Så år förthen skilklart/ at Gåstebodh hoos the Christ-
na itke åro förbudne / antingen når en wån kommer
wågsarande/ eller och/ther någor effter Landzens sed-
wens hwar i siet ståndh/ håller Bröllop åt sine barn:
Eller och/ ther Gudh haffuer Rchtes folck medh Luffz-
fruche Welsignat: Eller Gudh haffwer någon wtur
någor farlighbet föloffat.

Gen. 18. Låse wij / at Gudz Son sielff i mennisko
hamn år kommen til gäst hoos Abraham/hwilken en
Hedherligh Måltidh haffuer låtit bereda.

Loth haffuer och thet samma gjordt/hwilket werck

An sint
celebran
da con-
vivia a-
pud Chri-
stianos?

Joh. 2.

Gen. 21.
8.

Neh. 8.
12.

1. Reg. 8.
v. 65.

Deut. 6.

11.
Jud. 14.
Lev. 23.

Gen. 18.

Deut. 16

Om the Christnas

Gen. 19.

Deut. 16.

Gen. 29.

bliffuer högelighen berömdt Heb. 13. 2. Ja H^{er}ren
Gudh haffuer och stelff besalt / at hans folck i Tem-
plet / in för H^{er}rens Altare / vchi Gudz åsyn / skulle
hålla Gæstebodh / vara gladhe och frögga sigh / och til
samman frögde Gæstebodh / skulle the kalla sina wänner /
och ingalanda förgåta Leviten presten och the fattiga.
Tädan och then sedhen synes vara kommen / at effter
fester och Högtydes daghar / plägga then ene wänner
vådha then andra. Laban Gen. 29. Hölte Jacobs
Bröllop vchi 7. Daghar til hwilket han bödh alt folck
ke ther omkringh / hanna Samuels Modher / 1.
Sam. 1. 24.

Hwilken Sedhwenia icke allenast losligh / vcan och
ganstkä nyttrigh är : Ty ther vchi kan offera begynnas /
Confrimeras och Stadfestas / en synnerligh wenskap folck
emillan / och många bedröffueller och hemligha hiez-
cans sorger lindras och fördruffnas / många mistanc-
kar / haat och affvund förhindras / och stor kärlek
bindes :

I synnerheet når frome / Erligie Gudhfruchtigt och
bestedeligie folck komma i samqvemder tilhopa : Icke
såsom the ogudhachtighe til at fölla sigh medh Maat
och Dryck / vchan til at talas widh i Gudzfruchtan / och
förtelia then ene then andra / huru werlden medh ho-
nom går. Therföre och Salomon sägher : Wee ho-
nom som är allena / såsom the Cartusianer och Eremit-
ter medh sin ensamheet och Pythagorico silencio wist äre
stadda i en sielffwiliande elendigheet / medh hwilken
Gudh intet bliffuer tienter eller ärader. Therföre lyta
som wår H^{er}re Christus haffuer kommit til sin wen
Lazarum Martam / Mariam och andra / och effter sit
arbete och mödho / sigh wedergwickt medh lustigt och

Ecl. 4.
10.

Luc. 10.

40.

Ioh. 11.

11.

Collatz och Gæstebodh.

nyttige snack och taal: Och eliest vthi Bryllops högs-
 tijdhen i Cana/ låtit sigh finna medh sin welsignadhe
 Modher och Lärjungar: Alltså haffuer han oss lärt/
 at han vinner osskomma tilsamman / snacka och tala/
 äta och dricka i Gudz fruchtan / och oss effter myckit
 arbete / sorgh och betymber / som oss i wårt kall och
 embete påkommer / wederqweckia och styrckia. Ja
 I Xren Christus haffuer och offra i Gæstebodh fått
 tilfålle / framställa merckeligha vnderwysningar och
 förmaningar til soletet / therföre han och vndertijdhen
 hafuer låtit sigh finna hoos the skrymtare Phariseerne/
 på thet han them kunne vnderwisa och råta. När
 wij nu approbere och gille Gæstebodhs handel / så skeer icke
 thet absolute vtan något anseände huru the hållas: Vt
 can man gillar them när thesse Effterföljande Reglar
 noga achtas.

Först / när tu wilt hålla Gæstebodh / måste tu achta
 hwem tu til tigh kallar. Ty mången selar i thetta
 sticket. Somblighe biwdha the rijke / Mechtighe / anse-
 ände / och högde vpsatte / på thet the åter vthaff them
 måghe åhradhe och wördadhe bliffua / medh stora
 Stäncker och föråhringar / wedergällande på samma
 sättet / hwilket wår herre Christus aldeles ogillar vthi
 Phariseens hros. The som så göra / kunna lättelighen
 förnimma thet Salomon sägher: En Mått Siäl
 trampar wål på Hannogz kationa / etc. Vthan när tu
 wilt hålla Gæstebodh / så see vppå Jådher nas Exem-
 pel / och thetta Bryllopet i Cana i Galilea / och biwdh /
 1. Them som näst i slächten äro / om tu boor them så
 när / at the kunna komma / och haff intet anseende til/
 antingen the äre fattighe / eller rijke / allena si the äre
 Åhrighe och Gudh ruchtighe / ty the ras böner som the

Regula
 seu leges
 conviva-
 les.

Regula.

Luc. 14.

Prov. 27.
 7.

Om the Christnas

scambåra öffuer Brudhafsolkfen / eller Wården och
 Wårdomman / eller theras barn och hws / åro Gudh be-
 haghelighe / och kunna myckit vthrätta / Såsom Jaco-
 bus 5. cap. säger: Ens rättfärdigh mans bön för-
 må myckit thet hon alls war är. Christus sielff säger
 sijn willa wara tilstådhes hoos sådana Menustior /
 och them bñhöra / som wij här exempel haffue hoos
 B. d. lops folket i Cana Galilea. Men the ogudh-
 achtighe bñner hörer Gudh intet / ty the åro honom en
 Scyggelse / ehuru woldighe och uscende the åro. En-
 ru the braska / stort modh haffua / och krånna vthaff
 theras hårligheter. Iwem wil sådana folke sine
 hws inkalla: Vthan heller see uppå them 15. Psalmen /
 och achta then ogudhachtighe för intet. Iem / Psal.
 37. 9. 10. 20 Psal. 49 17.

II.

Thernåst / är rätt at tu esseer förmögenheten biwoder
 tina nästa grannar / medh hwilka tu daglighen möste
 umgåås. Så gjorde Laban / Gen. 29. Tobias sam-
 malunda / lått slachte twå feeta orar / fyra säår / och
 bñdh alla sina grannar och wener til gäst. Ibländ
 thesa wener haffuer Gabel warit en föremtlig
 man / Gudhfruchtigh och full medh kärleek och from-
 heet / som man seer aff hans tal / thet han sadhe: Wål-
 signat ware tin hustru / och tina föräldrar / och Gudh
 giffue at i måghen see edra barn / och edor barnabarn /
 in til eridie och fierde slachte / och wålsignat ware tin
 sädh aff Israels Gudh / then ewinn rlighen styrer och
 regetar. Sammalunda haffua Rebecca fleche och
 förwarter / henne medh sinom Manne Isaac önskar
 lycko och wålstandse aff h. E. Kranom Gudh. The
 wålsignadhe Rebecca och sadhe til henne: Tu äst wår
 Syster / förköffra tigh til tusende tusend / och tin sädh

Gollag och Gåstebodh.

besittia sina Sienders Portar. Här kan en Christen förnimma / hwadh nytta ther följer medh / när man kallar Gudhfruchtige Menniskior til Bröllops Högh-tidh / ehuru ringa the doch kunnit vara för Werlden. Ther wij och see Bröllops Joleket i Lana wedherjartit vara / när the budho Jesum / hans Mooder och Lärjungar til Bröllopet / hwilka wordo ganska ringa för Werldenne.

Til thet tridie / skole the som Gåstebodhet hålla / icke förgåta then Fattighe / oanseedt han icke är rthi Skylskap medh them / eller i grannalagh och daghlighe Umgånge / som Christus rådher: Tå tu gör Gåstebodh / kalla the Fattigha Siwka / hata / blinda: Och Saligh åstu / ty the förmå icke löna tigh igen / men tigh warder igen lönt i the rättfärdighas upståndelse.

Thenna Christi ord förmå så mycket hoos många Christna / at endoch the icke införa sådana förslamma de Menniskior i sielfsua Gåstebodhs Stugun / doch lät wål låte the them komma i ett sonnerlighit rum / giffua them Ööl och Maat / eller och sända til the Hwosfattighe Spis och förtåringh: Hwilken sedhwenia bör hållas i alla Församlingar effter Syrachs råd: Gör tinom wennom godt för tin ånda / och giff then fattighe effter tin förmågho. Förgåt icke the fattigha när tu en gladh dagh haffuer / så wedersars tigh och then glädie som tu begårar. Tu måste doch tin mödesamma Swet androm låta / och titt arbete Urffwings gomen öffuergiffua / giff gerna / så warder tigh giffuit / och helgha tina Siäl. Ty när tu dödoher år / så haffuer tu ottårdt. Moses driffuer thet samma: Om tin Brodher / inågor stadd år fattigh i tino lande / Som

111.
Luc. 14.
13. 14

Svr. 14.
13. 14.

Deut. 15.

7.

Om the Christinas

HÆren tin Gudh tigh giffuandes warder/ Så skal tu
 icke förhårda titt hierta / eller tillyckia tina handh för
 cinom fattigha Brodher / etc. Kom thugh hwadh
 Hanna i Lofflången framförer: HÆren gör fatti-
 ghan/ han gör och råkän: Han förnedrar/ och vphö-
 yer. Thet och Salomon rådher / cap. 22. och 28. 6.
 Prov: Bättre är en fattigh then i sinne fromheet
 wandrar/ än en rijk man then i wrångom wågom går/
 cap. 19. 1. Syr. 11. 14. Tob. 4. 7. Luc. 6. Hÿc lånder
 thet wij i psalmen Siunge:

1. Sam. 2.
 7.
 Prov. 22.
 16. & 28.
 6.
 Syr. 11.
 14.
 Tob. 4. 7

The fattighe som hoos edher äro/
 Them warer miskundeligh/
 Som Christus monde oss låra/
 I Sanningh wissertligh/

Item.

Sij/ Gudh haffuer then fattigha kär /
 Och låter honom en förångar/
 Endoch han i werlden här /
 Warder försmådd aff många.
 Aff hwilke wij nu låra må /
 Then fattigha en förachta /
 Gud; sinne wij alt fölie rå/
 Och på hans wilia wächte.

I thenna första Regula bliffua straffadhe: 1. The som
 aldrig gör: hwarken enom eller androm til goode /
 ochan behålla för sigh selisua alt hwadh the haffua /
 förachteandes bådhe släcte och grannar: Såsom mån

Gollatz och Gäftebodh.

ge finnas/hwilkom Gudh affsuer giffuit mycket godt/
 affsua husen full medh allahanda godha gäffwoor/ och
 äre doch så karghe/ at the hwarken Sielssue/leffua wäl
 ther aff/ ey heller en gångh om året göra sina wän er
 någhot til godho/ aff alt thet the affsua/ om hwilka
 Salomon talar: Thet är säfengelicheet / och en stor
 olycka. Ty hwadh får menniskan aff alt sitt arbete/
 och hiertans bekymber/ som hon affsuer vnder Solen/
 ne/ vthan swedha/gremmelse och sorgh i alla sina lifsz/
 daghar/ etc. Item cap. 4. 7. Jagh wende migh och
 sägh säfengelicheet vnder Solenne/ en är ensam / och
 icke sielfanar/ och affsuer hwarken barn el'er sydt skon/
 lukt wäl är ingen ende på hans arbete / och hans öghon
 warda aldrigh mått aff rükedomar. För hwem ar/
 betar iagh doch/ och gör icke minne Siäl godt : Cap.
 6. 1. 2. 3. Syr. 14. hela Capitlet. Och thetta är rätta
 lönen för hans onska.

Ecl. 2.
23.

Ecl: 4.
7.

Ecl. 6.
Syr. 14.

2. Bliffua och the straffadhe/ som aff höghfärdh
 förbigå/ sina fattighe Bröder eller slächt/ när någhot
 godt är på färde.

3. The som the fattighe aldeles förgåta.

4. The som alla daghar hålla Gäftebodh / slämma
 och förpantetera alt thet the kunna få tillsammans / in/
 thet stöca om theas barns wälfärdh/ eller husens wäl/
 ständh/ om hwilka Paulus en hård dom feller/ 1. Tim.
 5. 8. Hwar nu någor sina (besynnerlighen sitt hws/
 folk) icke försörner the affsuer försakat troona / och
 är argare än en Hedninge.

1. Tim 5.
8.

Hörer thetta i Dränckare och fyllehundar/ som så
 skamlighen stå edart hws före / och täncker på huru
 dyrt i thet swara skolen i sinom tidh. Hwadh ondt i
 midhler tygh the aff förorsakes / förtelier Salomon

Om the Christinas

Prov. 23.
28.

Prov. 23. 28. Hwar är wee: Hwar är sorgh: Hwar är küff: Hwar är klaghan: Hwar äro säär vthan saak: Hwar äro rödh ögon: Nemblighen / ther man Dryckenkap öffnuar / och kommer til at vedricka hward instencke är. Hwadh meer ondt fölier aff daghlighe Drinckerij / warder widhare omtaladt i then 4. Reglan.

II.
Regula.

Then andra Reglan som bör achtas i Gästabodh / är / at the som kalladhe bliffua til Bröllops / eller annor Hederligh Collaz / effter Christi exempel komma til städes / och medh sin närwarelse frögda och Hedrä Wårdenom / om the thet kunna komma til wägga / Luc. 14. När tu warder budhin aff någhrom til Bröllops / etc. gåk. Må ga äro så sinnadhe / at the elliest gärna i hemlighe rum affsides daglighen komma tilsamman at Dricka och Swälgha / men ther the til Hederlighe Collaz kalladhe bliffwa / rå förwägga the sikh / bekyrandes och förachtandes ther medh Wården som måltiden tilredhaffuer. Man finner och många Laathundar i Städher och på Landzbygden / the thet komma okalladhe til Samqwemder och Gästabodh / intagga rummet ther the kalladhe Gästerna skulle sitta / komma buller / trättor och slagzmal tilwägga. Sådana Snyltegäster borde ingalunda ljdhas / vthan i tydh vthledas och förskutas: Ther Wården haffuer godh orsak til at säga: Min wån hus ru ästu hüt kommen: Hwem haffuer kalladt tigh: Then som tigh haffuer kallat / han må och tigh plägga: Gack tu wäggh / ty tu haffuer vthan twiffwel ondt i sinnet. En okallat Gäst glägghar bliffua sacc baak om Dören. Går vndantagher Man thet / när man vchi reesfor och wägghar / sina wänner besöker / antingen til

Gästgärd och Gästebodh.

Herberge eller annor nödhorffte: Ty då är ens wän aldrabäst kommen/ när han aff kärlighet och hertans benägenhet okallat kommer i eens hws. Doch bör achtas hos them som hwar annan således besökta / at the icke i oträngde måål / ale föroffta komma / ther medh the kunna hindra sin wän ifrån sitt kall och emsbete / och hws silor. Ty the gamble haffua kallade daghlighe Gästabodh *Clandestinum furem, och amicos, fures temporum.* Ther vchaff haffua the gamble hållet sine barn före en Historiam / om en Fadher som i sitt Testamente taladhe til sin Son / och sadhe vchaff Prov: 25. Dragh tin foot tillbaka ifrån tins nåstas hws / han måtte ledhas widh tigh / och warda tigh wredh. Men Sonen achtadhe sådant inthet / menandes / at Fadrens förman ngh hadhe fögho på sigh: Gick för then skul okalladt til en aff sin Slächte / och bleff första gången mechta wål fågnat / wålplågad / och på thet bästa setet medh faren: Kom för then skul åter .8 daghar the efter til samma sin slechteman / förhåppandes sig på samma sitt buffua vndfången: Men då fan han myckit mindre benägenhet. Tredie resan han kom i huset / effrer en Månadztidh / då haffuer hustrun kastat honom en Källstock i handen / och badh honom packa sigh sin koss. Altså förnam then unga Mannen / at Salomons Råd och Fadrens förmaningh / hadhe godh Skåål och grund medh sigh. Ty alla Meniskior kunna icke lykewål misfa Lyden. Therföre wachta tigh / at tu icke ale för offta okallade kommer vch tins wäns hws / på thet han icke bliffuer tigh ledse / och seer heller ditt rum / än tin Person.

3. När tu nu wil tins wäns kärligha begäran offerförlia / och til honom i Gästebodh komma: Ther

Prov. 25.
17.

III.
Regula
cu ob-
servatio.

Om the Christnas

ware sigh Bröllop / Barnfödel / Jordefärd / eller an-
 nor lägenhet / så stäl tigh emdot honom såsom en wän i
 alla måtto / och wachta tigh at tu icke tagher alc för
 mycket sällskap medh tigh / thet medh tin wän kan meer
 bliffua beswärat och bekymrat / än såsom til wilia tien-
 ter. Somblighe haßua then Seden / at the tagha medh
 sigh / så många tjänare och tjänarinnor / hästar och
 hundar / at the thet medh synas wilia hrossen uppfylla /
 lika såsom the hadhe stäl sin reesa / icke til sin wän /
 vthan til sin fiende. Finnas och iblandh tienarena
 många ogudhachtighe / the thet inthet annat söta än
 hrossens fyllande / bannas / swära / komma kuff och
 trättor til wägga / liwgha och stela / komma up os
 wänstap och slagsmåål emillan godha wänner. Thet
 aff / händer offer at oansedt Wården / kan någorlunda
 ställa sina godha Gåster til frid / medh fångnandhe
 och wälplåghande : Doch kan ingen thetas ogudhacht-
 tighet tienare tilfallest göra. Sölter och offer then os
 redha thet vthaff / at golffuett i Salarne och Stofffuor-
 ne / såsom och yndertidhen sielffua Borden / upfyllas
 medh nåserussa okalladhe Gestebodzhanar / the thet
 trängia Gesterna vthaff rummet / och dricka / swälgha
 och fylla sigh / lika såsom Gåstebodhet allenast för thet
 ras skal wode anärande / ja lika som the wore legde / til
 at öffna sigh i all ostickelighet. The som betänckelige
 Herr är och hrossbönder äro / the förhindra altydh så-
 dant hoos si a tienare / så wide the kunna / om them
 talar man inthet / vthan man straffar thet misbrwck /
 som offer kommer Enom för ögonen.

Gen. 26.

Wij läse Gen. 26. At Isaac Patriaren är besökt
 i sijn hross aff sielffua Konungen / hwilken hadhe inthet
 meer medh sigh än sin Canceler / och Feltherre / eller

Collatz och Gestebedh.

Härhöfstdoman: Såsom och i thenna dagh / resa
offta mächtighe Herrar och Konungar i Landet / the
ther ringa Medhfolie medh sigh haffua. I Städerna
ne kan wara nogh / at en Man haffuer en dreng medh
sigh / som honom medh en lycka heem ledsager / när så
behöffues / och på thz / Samma dräng ingom är tilhin-
der / må han wål gåå heem igen en timma eller två / och
sedhan vthan för dören sin herra expectera och förwän-
ta / och icke renna fram i Gästabodz stoffuan / och hindra
dem som til risten kalladhe äro. Thet är me-
ra nyttigt / at tu låter bliffua tina drängiar och pigor
hemma / widh sitt arbete / Syrach 33. 25. 26. usq; ad 30.
Thet tienar icke heller haffua the små barnen medh
sigh til gäst / ty the kunna lättelighen fara illa / eller på
någon owane ther medh bliffua förde / besynnerlighen
små poickar som i Scholan gåå. Ja the små kunna
ther igenom bliffua förargadhe / och i Stort olagh för-
de. Såsom man wään itt barn / så wil the gärna
bliffua. Och kan så lättelighen hända thet Salomon
sägher / Prov: 29. 15. Itt barn som haffuer sielffwäld /
skemmer sina Modher :

It m / Syrach 30: Lär ditt barn / och lätt thet icke
gå säfengdt / at tu icke ther öffuer kommer på skam.
Lätt honom icke sin wilia i yngdomen / och orsaka icke
hans dårskap.

4. När tu til tin wån kommer / så bör tigh och för
godt vptagha hwadh förebårs: Först medh sielffua
Kummet / som tigh bliffuer deputeret, effter then gamla
Reglan: *Hospiti collocanti acquieveris.* Icke bör tigh löpa
sielff fram för andra / besynnerligha en yng fram om
en gammal / en priwar person fram om honom som i
itt Embete är stadder / såsom man offta ibland öwisa

Syr. 33.
25. 26.
30.

Prov. 29
15.

IV.
Regula
Icu obser-
uatio.

och

Om the Christmas

och Nafewissa Mennistior finner. Sy heller böör Gästerna för myck t straffna emot/ utan effterkomma Wårdens eller Rögemästarens wilja och begäran. Thetta bör achtas både ibland Män och Qwinnor/ således / at man altydhr Åhrar Standen och Alderdomen / Luc. 14. Prov: 25. 7. Thernäst böör tigh och til godho vpeagha hwadh som frambars på Bordet/ och icke sittia och råtkna Rätterna / och wårdera Processen / etc. Eymän kommer icke til Gåstebodh / på thet man allenast skal sökia wällust i Maat och Dryck / Såsom Syrach talar: När tu sitter widh ens Ryt Mans Bord / så öppna icke tina Låfftar / och tänck icke här är nogh til at äta / etc. Item / Tagh icke aff alt thet tu sees / v. 19. Äth som en menniskia / hwadh för tigh fatt är / och äth icke alesförmyckit / på thet at man icke skal warda tigh wredh / v. 20. War icke en omäteligh Frågare / v. 22. En Swåghr Menniskia låter sig medh en ringa ting nöja. Besynnerligha skal man sigh wachta / ör öffuerslödigdt Drickande / Kommandes ihugh / at Gåstabodh skee icke enkannerligha för Maat och Dryck skal / vthan för godh wänskap / Kärlichit umgenge / ljuflighit Snack och Taal / medh hwilket Gästerna hedhra Wården / och the saker som förhänder haffnas. Öffuerslödigh Dryck böör wara fjeran ifrån oss Christnom / Dricker edher icke Druckna aff Wijn / aff hwilke itt ostickelighit wäsende kommer. Christus war H KRre förmanar oss til Tychterhet / thet han sägher : Wachter edher / at edher hierta icke warda betugadhe medh Swalgh och Dryckenstap / och thesta lessuernes omsorgh / etc. Esaias ropar wee och förbannelse öffuer D inckare : Wee them som om Morghonen bitterha vppe äro / til at beslijta sig om

Syr. 31.
12. 13.
&c.

Eph. 5.
18.

Luc. 21.
34.

Esa. 5. 11
12. 13. 14
22.

Dryck /

Collatz och Gåstebodh.

Dryck / och sitria in til Mattena / at the aff Wijn hete warda skola / och haffwa Zarpor / Psaltare / Trummor / Pipor och Wijn i theras Collatz och see in thet på H. K. Krans wärck / och achta in thet vppå hans henders gerningar. Therföre måste mitt folck wara bortfördt oförwarandes / och theras herligha hunger lydha / och theras menighe folck Torst lydha. Therföre haffuer Helwetet vthwidhgat sina Stål / och vppgapat medh sina Kästar vtan mätto / at nedherfara skola bådhe theras Härlighe och then menighe man / etc. Item. v. 22. Wee them som Heltar äro til at Driicka wijn / och Kämpar til at Driicka. Thetta äro H. K. Krans ord / och icke någor menniskios. Men Gudh båt tre / endoch alla Menniskior äro förplichtadhe til at rätta sig allena effter Gudz bodh: Doch sinner man ale föröffta / at Menniskios bodh / Lockande och bindande hoos en stoor deel / geller tusende gångor meer / och mången wil heller göra Gudh och sitt Samwet es moot / än Menniskior / som til ale ondt / Skadha och förderffrådhä. Hoos oss är och itt stodrt misbrwck / medh the många träselighe och åtskillelighe råtter / the ther aff Höghfårdh och Stråppande / Öffuermodh / och Stoorhet / i otrångde måle frambåras: Om hwilket är något talat i then andra Predicanen öffuer Evangelium / Joh. 6. Ther widh man och nu låter thet bliffua. Allenast wij lære aff Christi exempel / och Patriarchernas Gåstebodzhandel / hålla off Sticketigha / och icke göra någhot Öffuerstredh. Här stråffas allena myckenhet vthi råtterne / synnerligh när the fattighe willa spenna lijka högdet medh the Rjåta. När en som åzher icke itt Jordagods i Rjåket / wil hålla lijka bekostnadet medh then som haffuer 100. eller 200.

Esa. 1. 2.

Om the Christnas

Landbönder. Ty när Leerpottan wil giffua så stoort
Klang ifrån sigh/ som Koppargrytan/ så Siunger hon
vth sigh/ och går plat i Strycken sönder. Såsom wy
och see/ at mången kostar så mycket på ett Gåstebodh/ i
otrengde måål/ at han seent/ eller aldrig reser sigh vp
igen. Och thet som werst är/ han haffuer ingen som
ömtar sigh öffuer honom/ vthan flere som bespotta en
sådana Därachtigh Menniskia.

5. Skal man och haffua Höffwistt/ Nyttigt och
Gudheligit Gåstebods snack och raal/ ragandes sigh
til wara/ at man icke kommer Buller och Oliwodh til
wägga/ mycket mindre Slagsmåål/ Biff och Trät-
tor/ såsom man aff mångom förnimmer. Icke skal
tu heller någon Menniskia bakala/ eller illa vthföra/ is-
bland them tu sitter til Bordz medh. Ther om Sys-
rach talar: Haffwer tu någhot hördt/ låt thet medh
tigh döds/ så haffuer tu ett roligheit Samwet/ Ty tu bris-
sker icke i two ther aff. Man hörer tigh wål/ och ach-
tar ther vppå/ Men man hatar tigh ljt wål. Item
ytterlighare: Dichta icke Lögn emot tin Brodher/
eller emot tin wån. Wåån tigh icke widh Lögn/ ty
thet är een Skadheligh waane. Item/ Lögn är en
Skamsläck på eenne Menniskio/ och är meenligh när
otuchtadhom Menniskiom. En Tiuff är icke så ond/
som en/ then sigh til Lögn wåån: Men på siofsons
ne komma the både på fördärf. Lingha är Mens-
niskione en skamligh tingh/ och hon kommer aldrig
til åro.

Therfore wachta tigh/ at tu icke förtalar tin Nåsta/
ey heller samtycker til någors förtaal/ ther tu sitter. Ty
om tu droghe vth ett Swårdh emooe tin wån/ så gör
tu ther medh icke så ondt/ som medh försnådelse. Bliff

V.
Regula
seu obfer-
uayatio.

Syr. 19.
9. 10.

Syr. 7. 12.

C. 20. 26.
27.

Gollatz och Gästebodh.

tinom wån troghen / etc. Skåm tigh icke förswara
 ein wån. Kom ihogh hwardh/zerberge Johannes in- Apo, 21.
 loserar alla lögnare vchi Memlighen / then Siön som
 brinner medh Eldh och Swaffuel. Kom thetta ihugh/
 och tagh tigh för then Synden til wara. Icke skalt tu
 heller wreckta ein Nasta i Dölsmåäl / om någhot tilfö-
 renne edher emillan kunde skede wara.

wij läse om Isaac Patriarchen / ther han fick Ro- Gen. 16.
 nungen Abimalek til Gäst / hwilken hadhe licet tilfö-
 renn e / giorde Isaac alt ondt / och driffuit hon om isrä
 Gerar: Lijfwäl när the komme til Bordz / förbrädde
 Isaac honom thet inthet / vchan vnd fick honom wån-
 lighen och kärlighen. wij läse om the Lacedemonis-
 er / at the hadhe thetta i bröet hoos sigh / när Gästes
 bodh hålles / at en Dörewachteare skulle på thetta sättet
 tet / tala til them sem ingingo: Ne malum sermone in ex-
 des importato, neve confimilem exportato. Thet är / tu skalt
 inthet ondt ord bära in i thetta hwiset medh tigh / ey
 heller vch hådhan. Augustinus skal och haffua skriff-
 uit / thesse werß öffuer sitt Bordh:

*Quisquis amat dictis absentum rodere vitam
 Hanc mensam vetitam noverit esse sibi.*

Mitt Bordh wil idgg altidh förmena /

Them som sin Nastes Vampn förklena.

Såsom man icke någhon frånwarandhe skal förtala:
 Altiä / skal man icke heller giffua sigh vchi förgröoffte
 skempt / medh them som närwarandes äro / ey heller sit-
 tia och Lura vppå ens ord / och sötia tilfålle til Byff
 och Tråttor: Vchan heller ther sådana finnas / eller och
 tu seer annor ostick / så må tu wäl tala sådana Barar
 til / straffa them therföre / och ogilla theras förehaff-

Om the Christnas

Luc. 7.

uande/och ther titt Rådth inthet geller/så må tu stigha vp/ och gå ther ifrån. Så haffuer wår H. Erre Christus sielff giordt Simoni/ Phariseen och andra. Och thet är thet som Paulus lærer: Predica Ordet i tjdth/ och i os tjdth. Thetta kan en Pastor göra medh all foghelighet hoos sitt eghit Socnafolck: Men androm icke så/ althenstund the icke ära vnder hans lydho. Lyheller kan en Ährligh man/ehuru Nijelstande han är/ förändra sinnet vthi alla Mördares olydighe/ skamlöse/ och illa vptuchtadhe barn.

VI.
Regula.

6. The Ceremonier/ som hoos offi Bröllops Högtid dher hållas/ måste och i tjdth förhaffuas/ för än Gåsterna bliffua beskencte. Jagh talar icke om the elaste Ceremonier/ som äro affskaffadhe/ som är Måjesqwellar/ ridandhe och rännmande Byar emillan på Bygden/ hålft Söndagz Natten/ etc. Vthan jagh talar om losflighe och stickelighe Ceremonier som haffuas förhänder/ både för än Brwdefolck gå til Kyrcian/ och seohan the tyrån Kyrcian/ komma i Brwdahuset och Gåstebodz Scoffuan. Thesse skola vthföras i tjdth/ vthan all försummelse: Ther vppå Presterna medh all flje driffua skola/ inthet twislandes at förmaningar kunna jw myckit godt skaffa/ och vthräta hoos folcket/ helst medha i Gudh sielff haffuer loffuat at wårt arbete i H. Erranom skal icke få engot wara. Öffuer all ting bör Gudztiensten/ och Kyrcio Ceremonier/ vthi rättan tjdth haffuas förhänder/ måddhan folcket är nyctert och beqwemlighit til at göra sina Böner til Gudh/ Siunga härligha Psalmer och Loffsjanger/ höra H. Errans Ord/ them gömma/ och sigh til rättelse behålla. Therföre bör ingen smaka någhot Brennewijn/ eller hålla Jrwokost/ för än han går

1. Cor.
15. 58.

Sollatz och Västebodh.

i Ryrktion. Wij see/ at then som wil tala medh Konungen/eller en annan merckeligh Hærrer i werldenne/ han achtar sigh nogha / Kommer Nycter/ och vthi all Skickelighheet fram / på thet han icke skal i Ordh eller Åthåffwor stapla/ sin Herre förtörna/ och komma sigh hoos honom i Misagh: Huru mykit meer skole wij achta våra Saker / så wij framtrådhe för then Himmelska Konungen / at tala medh honom i våra Böner / och höra vppå Hans Taal och Himmelska Undervisningar: Huru wil thet tiena/ at tu kommer in i Hærrans Hws drucken/ mätter / ragande hjit och tidt: Sätter tigh til at Soffua/ och förargha andra Menniskior: I Sanning thet wore tigh bättre/ at tu wore bortai Odemarccken ibland Swyn / och andre Oskälighge Creatur / än at tu i sådana oskick framtrådher i Hærrans menighet. Thetta borde medh råttas kommas ihugh aff alla Menniskior / i synnerhet på Hårregårdar/ när Begraffningar eller andra Högtidher hållas/ thet then otidighe Frwkonsten måste aldråd gå för Gudziensten / twert emoot Jesu Christi förmaning: Söker först effter Gudz Rükte och hans Rätfärdighet/ etc. Ingen ond sedwenta bödr wara så stark / at man för then skul skal bryta then ordning Som Gudh sielff giordt haffuer. Paulus förmanar/ at wij skole wandra effter Helghonens Footspår: Warrer och käre Bröder mine effterföljare / och see på them som så wandra / som i oss för en effterdommelse haffuen. Ty många wandra/ aff hwilkom iagh edher offta sagde haffuer/ men nu sägher iagh och gråtandes: Siender til Christi Korß: Hwilkens ånde är förtappelse / och thetas Swt thetas Guds/ och thetas åhra til skam/ the thet achta hwadth Jordanne tilhörer.

Mach. 6.

Phil. 3.
17. 18. 19

Om the Christnas

Eccl. 5.
17.

Joh. 2.

I. Cor. 14
40.

Esa. 53. 1
Jer. 13.
23.

Esa. I. 16

Salomon säger: Bewara tin Foot när tu går til Gudz hws/ och kom til at höra/ thet är bättre än dår rars offer/ ty the weta icke hwadh ondt the göra. Wår Herre Christus säger: Seer til huru i hören. Christi Modher Maria säger til Tiánarena i Cana: Hwadh han säger edher/ thet görer. Tánckiom til huru thet wil oss bekomma/ at wij twert emoot Gudh/ och wårt egbit samwet/ göra Menniskiom til willia/ och thet med styrckiom oc behállom gamla ofeder/ Ordningar och ostickelighet. Thet är jro fast bättre/ hålla medh Gudhi emoot Menniskior/ än hålla medh Menniskior emoot Gudh. Om then Frwosten på Söndagherna sattes tillbaka: Så kunde Gudztiensten gå an i rättan tidh/ medh Frucht och stor Nyttu vthföras / och soleket i laghlig tidh komma heem igen: Men hwadh slagh/ och ostick thet Frwosten förer aff sigh/ förnimmer man medh storhiertans bedröffwelse. Här wändes Natt i Dag/ och Dagen i Natt: Man wil inthet wetta at Gudh är ordningennes och stickelighetennes Gudh/ hwilken befäller / at all ting skola ährligha och stickeligha tilgå. Men wij må rådhä/ förmana och bidia/ så myckit wij wille och kunne: Och när wij alt vthelät haffua/ så må wij medh Propheten klaga: Herre hoo troor wår Predican: Kan och en Etioper förwandla sina Hudh / eller en Parde sin flecker: Så kunnen och i någbot godt göra / effter i ondt wane ären. Latom Gudz Ord galla hoos oss/ thet skal oss wäl bekomma: Twår edher / görer edher rena/ lägger bort edhart onda wäsende i rån min Oghon. Wender igen aff thet onda/ lærer göra thet godt år/ etc. Wilen i höra miggh/ så skolen i Nyttia Landzens godha: Wilen i och icke / vthan ähren o

hör

Gollak och Gåstebodh.

hørsamme / så skolen i aff Swårdh förtårde warda /
 ty **H** KRans minn sig her ther. Ezechiel klagh ar hö
 gh ligen öffuer then ofödh / som fans hoos Gudz folck /
 ther medh u. föröannelse kom öffuer them. Han ropar
 och sagher i **H** KRans Tjampn: I skolen icke lessua
 effter edhra Sådheres Bodh / och icke hålla the ras rät
 ter / och icke örena edher vppå the ras Affgudhar. Ty
 Jagh är **H** KRan edher Gudh: Effter min Bodh
 skolen i lessua / och mina rättter skolen i hålla / och göra
 ther effter. Swar och icke: Då sagher han: Jagh
 skal lata komma edher vnder rjset / och twinga edher
 vthi förbundzens Bandom / Jagh skal vthseya the af
 felligha / och the som emoot migh Öffuerträdha. Ja
 han sagher: Alla Öwinnor skola see ther widh / och
 icke göra effter släka ötruch. Konung Dawidh sagher
 i Psalmen: The lata in the säga sig / och achta in the /
 the gå ale i Mörkret. Therföre måste alla Landzens
 Grundwaler falla. Alla the som här vthinnan / wetta
 sig skylidige wära / så bättre sig nu i Herrans Tjampn:
 Wj ha ffue sendat medh wära Sådher: Wj ha ffue
 misshandlat / och ha ffue öguöbachtige warit.

Ezech.
20. 18. 19

Ezech.
23. 48.

Psal. 82.

7. Må man och wål ha ffua en tilbörlich lust för
 händer / medh Snack / luvflighit och höffwelighit
 Skämpet: Danser äro icke heller förbudhne / när the
 gå aff medh höffuelighet / och hållas mårtteligha / ther
 om Salomon talar: Dansa ha ffuer sin tidh. Item /
 Paulus rådher at wij skole glädias medh them som
 gladhe äro / etc. Zacharie och Elizabeth grannar och
 fränder / frögdades medh them / när the hörde at Gudh
 them medh en Son begåffuat hadhe. wår **H** KR
 Christus sagher: Huru kan Döllops folcket söria / så
 länge Brudhgunnen är när them: Sådän tilbörlich

VII.
Regula
scu ab
servatio.

Ecel 3.
Rom. 12.
15.
Luc. 1. 58

M. 9. 15.

Om the Christinas

frögd och wedherqwickelse vinner oss Gudh wår H^{er}re/ effter wårt modigha arbete och bekymber/ thet han later see när han wänder bedröffuellsens watern vthi wågn. Allenast wij efftersölgher the helghe Sådher/ och thetta folcket i Cana Galilæe/ och medh them Åhrli gha wandra såsom om daghen/ icke i Gråzerij och dryckenkap/ icke i Kamrar och obystheet/ icke i Ryff och Nijt. Wandrom nychter och wakande at wij kunne stå wår huffuudh siende emoot/ hwilken går omkring som itt Rytande Leyon/ etc. Om Tobia står skriffuit: Gåstebodet och glådhen höllo the vthi Gudz fruchtan. I Simsons Bröllop haffua the framståle gåtor för hwar annan/ och thet medh sigh obleeterat och förlustat: Ther hördes frögdesångh/ Brwodhgummes och Brwodz röst: Såsom och thet bliffuer räcknat för itt högdt straff/ när Gudh sådana frögd borttagher. Jer. 25. 10. Jagh skal taghaisrä them all Glådhesång/ Brwodhgummes och Brwodz röst. Thenna röstens hoos the helighe/ haffwer icke warit någhen lättferdigh sångh/ såsom en part brwta slemma elstogs wånsor/ och otuchtigha Catilener: Lätt erdigha Spel och förarghelighit Snack: Vthan thenna haffuer thesas sångh warit: Tackel H^{er} Kranom Zebaoth at han så godh är/ och gör iw altijdh wål i ewighet. Altijdh skole wij vthi wår frögd komma ihugh Pauli förmaning: All thet i gören medh ord eller gering/ thet görer alt i H^{er}rans Jesu Lampan/ och tacken Gudhi och Sades nom genom honom. Slem ord eller gåckerij/ eller skempt som icke höffues/ later ibland edher icke eens nåmndh warda. Item: Inhet oböffwist taal gånge behaff edher mun/ vthan thet Nyttigdt är til förbättring/ thet så behöffues: Dricker edher icke druckna

Rom. 13.
13.

1. Pet. 58

Tob. 9.
12.

Judic. 14

Jer. 25.
10.

Jer. 33. 11

Col. 3. 17

Eph. 5.
3. 4.

Eph. 4.
29.

Collatz och Gåstebodh.

aff Wån/aff hwilket icke ofskickelighit wåsende Kommer/
 och an vpfillens medh then Helgha Andan talandes em
 mellan edher i Psalmer och Loffsånger/ och Andeligha
 wijsor/Siungandes och Spelandes HÆRranom vthi
 edhor hierta/ altidh tackandes Gudhi och Fadren om
 för hwar man/vthi wår HÆRres Jesu Christi Namn.
 Icke kan heller här ogillas/ at tu sitter och går vthi skö
 na och höffweligha Klädher / synnerlighen Brudh och
 Brudhgumme/ etc. Ty thetta ogillar wår HÆRre
 ingalunda.

Wij läse om then Helgha Joseph/ at han haffuer
 föräbrat alla sina Brödher Höghtidens Klädher. Och
 Benjamin i synnerhet gaff han fem Höghtidens Klä
 dingar. Ja HÆRren Gudh haffuer vthi Schrifften
 taghit tilfelle aff sådana prydnadt til at lära Men
 niorna om then ewigha Lüffzens Herlighet: Jagh
 frögdar migh i HÆRranom / och min Siäl är gladh i
 minom Gudh: Ty han haffuer migh vthi Klädt medh
 Salighetenes Klädher / och draghit vppå migh rätt
 ferdighetennes Kiortel / såsom en Brudhgumme i sitt
 prääl / såsom en Präst i sin prydnung / och såsom en
 Brudh Hoffwerar vthi sin Skrudh. Konung Da
 widh berömmer Christi Brudz inwertes prydnadt/ hon
 är Klädt i Gyllenestycke / och i Stuckadt Klädher / etc.
 Johannes i Vppenbarelsen betyghar / at Lambrens
 Hustru haffuer sigh tilreedt / och henne war giffuit at
 Klädha sigh vthi reent och Skinandhe Silke/ men Sil
 ket är Helghonens Rätferdighet. Wil och HÆRren
 Kristus / at Gåsterna skola komma vthi Bröllops Klä
 dher. Medh hwilken prydelighet påminnes / at E
 tenskapat skal hållas åhrlighit iblandh alla / och E
 ch
 sång obesmittadt. Mån the Konungzlige och

Gen. 45,
22.

Esa. 61,
10.

Apoc. 19
8.

Marth.
22. 11.

Eb. 13. 4

Om the Christmas

Förstelighe Brudhesfengar / som en part Borgerstor sä
driftigde emoot och öffuer sin Standh vpresa / böör al-
deles affskaffas: Och måtteligh prydnade hållas /
Esa. 3.

VIII.
Regula
feu obser-
uatio.

8. När måltidh är hållen / och folcket spüsadt / så
glöm icke i tidh gömma och förwara Gudz gäffwor.
Ty thet tiänar icke at lata stå Maten på Bordhet se-
dhan Måltidhen hållen är. Vthan strax folcket är
spüsadt / så böör tigh effter Christi och Apostlarnas er-
empel / förwara thet som öffuer är / in til thes thet åter
behöffues på Bordet igen: Och vthaff thet som vth-
bärs / böör tigh deela iblandh the fattighe / såsom Sy-
rach råder: Förgät icke then fattighe när tu en glas-
dhan dagh hassuer / etc. Thetta förmodhar man at
måst hålles i alla församlingar nu / oansede tilfören-
ne hassuer i thetta falledt itt stoort misbrwöl warit / at
Maten hassuer stå på Bordhet bådhe Nätter och Da-
ghar igenom. Ther om är talade på en annan tidh.

IX.
Regula

9. Sedhan Gudz gäffuor äro förwaradhe / böör
man strax medh Tacksägelse / låsandhe och siungandhe /
prüsa Gudh för sina gäffuor / och altså / bådhe när man
går til och från bordz / påminna oss aff hwem wti Gäff-
worna hassua / och hwadh han aff oss igen hassua wil.
Så halde nu HERRANS tins Gudz bodh / at tu wan-
drar i hans wäggar / och fructar honom: Och när
tu ätit hassuer / och är mått / at tu rå loffuar HERRAN
tin Gudh / för thet godha Landet som han tigh giffuit
hassuer. Wij see vthi Sauls historia / at folcket wille
icke äta / för än Samuel kom och wällignade offret / etc.
Esaias sägher: The skola äta och loffua HERRAN.
Thenn: ordningh hassuer Herren Jesus sielff hålledt /
som Ewangelistern: tilkänna giffua. Samma säte

Deut. 8.
6. 10.

I. Sam. 9.
13.
Esa. 62.
9.
Math. 14
19.

haff

Collaz och Gåstebodh.

hassuer och Paulus medh Siöfolcket hållet / som Lucas klarighen beskriuer. Säger och Paulus at Gudh hassuer skapadt maten / til at tagha medh tack / sägelse / them troghnom / och them som hassua förståt Sanningena.

10. Til itte beslut / när alla saker äro förändadhe och affhandladhe / tu är wäl til pass / hassuer förlustat tigh hoos tina wunner / medh lufslighit / gack och taal / så förgät icke / at tu i tjdh begiffuer tigh heem igen / som Syrach rådher : Stat och i tjdh vp / och war icke then siofte / wthan gack snare heem. All tingh hassuer sin tjdh / sagher then wäise Salomon. Gack i sängh i råtz tan tjdh / och sitt icke öffuer tina förmågbo / ja / öffuer tjdhen. Ty Esaias ropar wee öffwer them som bittidha vppe äro / och sittia in til Affstonen / at the skola heta wara aff Wijn / etc. Månge hasswa then Sedhen / at the dragha gärna til / men nöd gt ifrån Gåstebodh / icke wetandes / at thet står mäc / ta illa / och födher föracht wthaff sikh. Månge finnas / som ledhas widh at sittia länge i Byrckian och önska at Predikan måtte bliffwa ändadt : Men när the komma wthi Gåstebodz Stuffwan / så kunna the wäl sittia många / ja / alt för många Timmar. På Landzbygden tohra the wäl dröya somblighe städhes hela Netan genom / bekymrandes thet medh Wården / och sina egna hwszflor / örsomma.

I Scholan brukas en Gemeen Vers:

Post tres sepè dies piscis uilescit G hospes:

När man gömer färst Fisk öffwer tree daghar / och en Wäst bliffwer öffwer tree daghar / så bliffwer han in / tet achtat sedhan. Ty / medh mindre än Fisken i medler

Ioh. 6.
Luc. 9.
Aet. 27.
35.
Rom. 14.
1. Cor. 10
30.
2 Tim. 4
X.
Regula.
Syr. 32.
16.
Eecl. 3.

Esa. 5.

Om the Christmas

tijdh bekommer salde/dogher han inthet. Och medh
 mindre wennen är thes Lärare/ ledhes man widh ho-
 nom / och är honom gärna qwit. Vndantaghandes
 när Förälörarna besöktia sina barn/ barnen komma til
 them igen / eller Systone besöktia hwar andra / eller the
 som långde ifrån boendes äro / the ther sällan komma
 tilhopa / så tienar mecha wäl / at the någhra wickor
 bliffua tillsamman / och talas widh. Ther hoos / såsom
 Gåsten bdsr achta sin tijdh til at gåå i sang / eller wan-
 dra heem til sitt igen : Allså skal och Werden icke förs-
 hindra sin godha Gåst / eller uppehålla honom emoot
 hans wilia alc förlänghe. Somlighe haffua then se-
 dhen / at när the få sina wenner til sigh / så wunläggia
 the sigh om at plösa och sälla them medh drycker / förs-
 hålla them öffuer sin tydh / och fara så medh enom / at
 man torß aldriugh meer i thet hroset komma. En part
 haffua och til Sedhwenio / at the gömma vndan eens
 tygh / låsa igen portterna / ställa wacht kringh om e-
 nom / lyka som then ther någhon ondh gärningh ha-
 dhe giordt. När thet skeer / så ångrar Gåsten at han
 kom i thet hroset / och kan händha / torß icke meer wä-
 gha sigh tijde på thet sättede. Ty när han förmim-
 mer sigh igenom sådant plösandhe och uppehåldning /
 en gångh wara kommen i stoort olagh och galenskap /
 at i then stadhen han kom til sin wån en Meniskia /
 gåår han såsom en beest heem igen / han kom til sin wån
 medh wett och skäl / går han galen och will i suffuud
 och sinne : När han gick til sin wån / kundhe han wäl
 regera bådhe hender och fötter / och alla sina lemmar /
 men när han kom rådhan / kan hwarcken handhe eller
 foott sitt Embete göra / kommer medh hålsd och sand-
 heet til sin wån : Men full medh Brantcheet ifrån ho-

nom.

Gollag och Gästebodh.

nom. Huru skulle han då en annan gångh töras giffua sig i umgeng och Converſation medh en ſådana: Then Sedbniske poeten Homerus ſägher:

Man ſkal handla kärlighen och wäl medh ſin Gäst/ ſå länge han är hoos enom och lata honom ſärdas när honom löſter. Ty då mår han bäſt/ när man haſſuer feya wiltor til at förtära hwoadh honom ſynes/ ſitta och ſnacka/ och tala ſå länge honom ſynes/ och åter gå til hwoilo eller hem när ſom honom ſynes. Therfore man och offra hörer vthaff fromma och beſtedheligha Wårdar at the ſäga. Tu ſkal wara in gh hiertel ghen wälkommen war luſtig och glad/ tu ſkal haſſua titt egit wiltor/ etc.

Alſå haſſue wi enſaldelighen hördt/ at off Chriſtnom är icke förbudhit/ vthan aff Gudhi effterläudt/ hälla Gäſtebodh och Gollag allenoft at wi aranneligh en achte huru wi ther in dh *procedere*, Nemlighen/ effter Gudz ſinne/ och Helghonens Exempel/ ſom off vthi Schriſſten vppenbar adhe dro: Och at wi ſå wäl i thenna handel/ ſom alla andra wätra gerningar/ altydh ſtälte off then Apoſtol. ſke Reglan för daghonen: Alt thet i gören medh ord eller gerningh/ thet görer alt i H. R. ans Ieſu Namn/ och Tacken Gudhi/ och Gadhrenom genom honom. När thetta ſceer/ ſå haſſwer

Om the Christinas Collas och Gåstebodh.

Gudh behagh til wåra Samgawender / wijs
sielsswe kunne haffua ther all Frögd och Glä
dhie / och wår Nasta kanther medh wåra ten
ter. Therföre förlåne oss Gudh wår G & R
re sin Helghe Andes Råd / at wi kunne få
omgå / Snacka och Talas wedh / Frögdas och
Glädhias tillsammans i theenna werld. u / at wi
vithi then Himmelska Frödesalen måge i all
Ewighet samptlighen Glädhias /

AMEN.

*

F I N I S.

Def